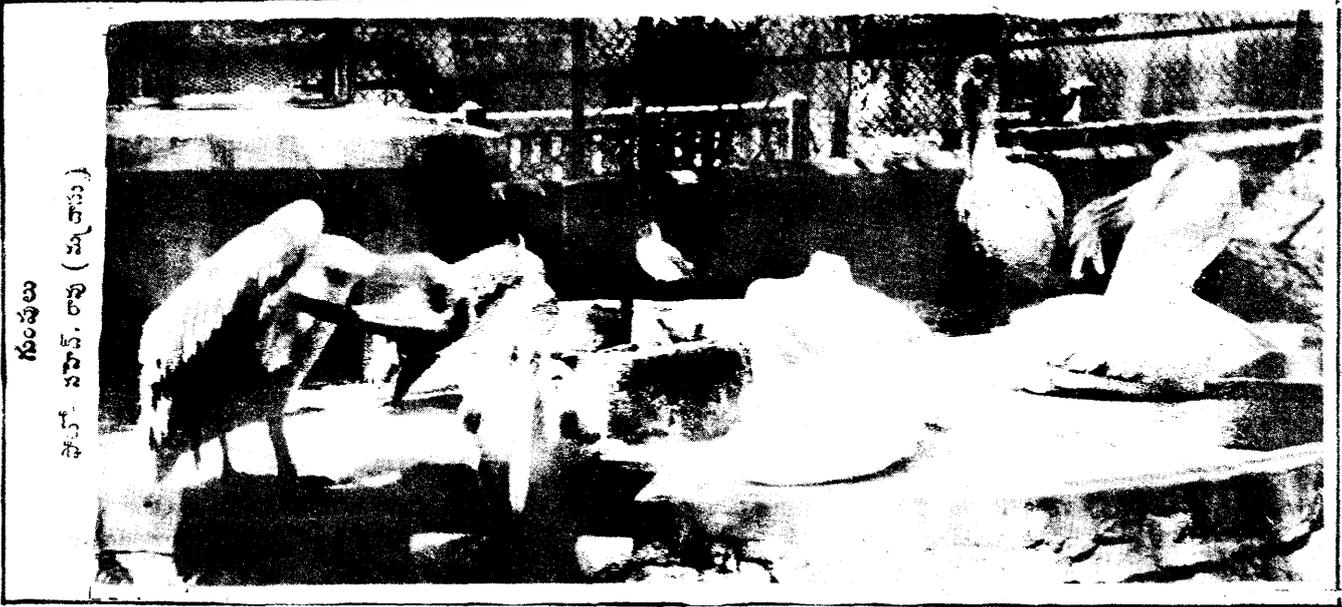

“ఏం చేస్తా వేమిటి?”
 “తమ్ములాను!” అంది గడ్డంవల్లుకుని
 పప్పుతూ.
 సారీ, సుగుణ్! ఈ ఒక్క సిగరెట్టు
 కల్పానీ! తరవాత ఎక్కువగా కల్పానీలే!
 రెండు దమ్ములు లాగేటప్పటికీ మొ
 గనిపించి సిగరెట్టు రైలు కిటికీలోంచి
 పారేశాను.
 పది సంవత్సరాలలో జీవితంలో ఎంత
 మార్పు!
 సుగుణ నమ్మా, నా ఆలోచనలనీ, నా
 జీవితాన్నీ ఒక దారిలోనికి లాగి, ఆ దారిని
 పూలతో పరిచింది.
 ఎక్కడో తివడం, ఎప్పుడో రూముకి
 రావడం, వివలవిడి జీవితం. ఎప్పుడు
 తిన్నాను, ఎక్కడి కెళ్ళాను ఎప్పుడూ

ఏం చేస్తుంది? ఆలోచిస్తూ
 ఉంటుంది ఏం కథ వ్రాయాలా అని.
 సుగుణ మంచి రచయిత్రి. ఆంధ్ర
 దేశంలో పేరున్న రచయిత్రి.
 “అబ్బ! మీరు మరీమీ! ఇంక
 రోజుల ఎడబాటుకేనా అంత దిగులు!”
 అన్నది సుగుణ.
 “నీకేం? హాయిగా కథలు వ్రాస్తూ
 గడిపేస్తావు. నేనే ఇల్లు దొరికేదాకా
 హోటలు కూడు తింటూ, ఆ ఆఫీసులో
 చస్తూ బ్రతకాలి” అన్నాను.
 “ఓ ఇంకా రోజులలో ఏదో ఒక
 ఇల్లు దొరక్క పోతుందా?
 ఇల్లు ఎలా ఉన్నా తీసుకోండి వ్రాస్తు
 తానికి. తరవాత కావాలంటే మంచి ఇల్లు
 చూసుకోవచ్చు.”

“నీ ఇన్సైర్ రేజిలో అవ్వ
 యాల్ని ఎదిరించలేను”
 “అక్కడికి వెళ్ల నా కథల్ని చదివి
 ఇన్సైర్ అయివచ్చు!”
 “— — —”
 “అలా నా కథలు మీరు చదు
 వరూ! ఆంధ్రదేశం అంతా మెచ్చుకున్న
 కథలు అసలు చదవవన్నా చదివారా!”
 “హూూూ.”
 “హాక్!”
 సుగుణ నవ్వింది.
 “మరణా!”
 “ఊ!”
 “అక్కడ ఇళ్ళు కష్టం! అంత
 దూకా నాకు కథలే గతి!”
 “ఊ. ఎవడి క్యావాలి ఇవి! మీ

“గ్రీమాన్ రాజాగారుకూడా సాహిత్యం
 గురించి మాట్లాడుతున్నారే!” అంటుంది.
 నేను కోపించుకుంటాను.
 “లే, అమ్మా! నీ కష్టమైన కూర
 చేశాను. తిని అలక తీర్చుకో!” అంటుంది.
 ఆ రోజంతా ఏడిపిస్తుంది.
 నా భార్య సుగుణ గొప్ప రచయిత్రి.
 ఆ రచనలే నమ్మా, ఆమెనీ ఒకటి చేశాయి
 అనలు. అప్పుడు వాళ్ళింటికి ఆసుకుని
 ఉన్న వాదాలోనే నేనూ, నా రూమ్ మేలు
 జాన్ ఉండేవాళ్ళం. ఆ అమ్మాయి కథలు
 రాస్తుందని జాన్ ఎన్నిసార్లూ చెప్పాడు.
 కాని, నేను వట్టింతుకోలేదు.
 “నీ తోబాటు వ్రాసి రోజూ ఆ బస్సు
 ఎక్కుతుంది. అదీ జర్నల్ చెయ్యలేదా?”

గుంటూరు జిల్లా, పల్నాడు జిల్లా, పల్నాడు జిల్లా, పల్నాడు జిల్లా

అడగని స్వేచ్ఛా జీవితం. ఈ అనుబంధం
 అని, 'టైమ్'ని అనప్పించుకున్న బ్రతుకు
 నా కళ్ళముందు కనిపిస్తూంది.
 మగవాడి జీవితాన్ని అడగి నమస్కరణ
 మయం చేస్తుందనుకున్న ఆ అభిప్రాయాలని
 — సుగుణ ఒక తెల్లవల వచ్చి
 తుడిచి వేసింది. ఇప్పుడు దుసుకుంటాను—
 సుగుణ తాంటి అడవి లేకపోతే బ్రతకడం
 మగవాడికి వృథా అని.
 భానుమతి ఒకప్పుడు నన్ను మోసం
 చేసింది దుసుకున్నాను. దబ్బుకోసం,
 హోదాకోసం, సంఘంలో ఒక స్థానం
 కోసం మాత్రమే అడవి మగవాడిని
 ఆశ్రయిస్తుంది, సెల్ఫీకి అంతకంటే
 విలువైన అర్థం ఏమీ లేదని అనుకున్న
 రోజులు అన్నీ నాకు గుర్తుకు వస్తు
 న్నాయి.
 ఏం చేస్తూంటావో?

దిగులుగా సుగుణ నడుం చుట్టూ
 చేతులు వేసి పడుకున్నాను.
 “ఏమిటమ్మా! మరీ కుర్రాడేలా
 అంత బాధ!” నా జాబ్బు నిమరుతుంది.
 “సుగుణ్!”
 “ఊ!”
 “ఏం లేదులే!”
 “చెప్పు!”
 “నువ్వు నవ్వుతావు!”
 “ఊహాగా. చెప్పు!”
 “... ..”
 “చెప్పమంటే!”
 “నన్నెందుకు ఇంత చదివినా వెర
 వగా తయారుచేశావు?”
 చిలిపిగా నవ్వి ముద్దు చెప్పానుంది.
 “యూనివర్సిటీలో చదివినా మాట్లాడలేదీ?”

కుటేనా!” నా గుండెలో తల దాచు
 కుంది సుగుణ.
 ఇంకా దగ్గరికి తీసుకుని వీపు
 నిమరుతు...
 తల గట్టిగా విదిలించి మళ్ళీ సిగ
 రెట్టు వెలిగించాను.
 ఎక్కడో రాలిపోయే చరిత్రకాసుడిని
 అడవి చరిత్రవంతుడిని చేస్తుంది కొన్ని
 మార్లు. సుగుణకి తెలియకుండా సుగుణ
 కథలు, నవలలు చదివాను. ఎప్పుడూ
 ఎదురుగా బాగున్నాయని మెచ్చుకోలేదు.
 చ! ఎందుకీలా చేశాను? అంతమంచి
 సాహిత్యాన్ని, మరుమల మన స్త్రీత్వాల
 లోని బంధీ చరిత్ర దర్శనం పట్టి చూపిం
 చిన రచనల్ని ఎవ్వరుమాత్రం మెచ్చు
 కోరు? ఎన్ని బహుమతులు! ఈ మారు
 చెప్పితి సుగుణతో అమ్మి ఎంతో దాగున్నా
 దుని. నవ్వుతుంది. అలా వట్టిస్తుంది.

“ఎవరు?”
 “ఎక్కడంటే సుగుణ. రచయిత్రి.”
 “అలాగా!”
 “అదేమిటా అంత నిర్వికారం?”
 “ఏం చెయ్యమంటావు? లేచి గంటు
 రెయ్యమంటావా?”
 “అది కాదురా. నాకు రచయితలం లే
 ఇష్టం!”
 “అయితే, ఇంకేం? పెళ్ళి చేసుకో!”
 “ఇడియట్!” జాన్ కోపంగా
 లేచిపోయాడు.
 ఇంకో రోజు—
 “మీ కులమేల!” అన్నాడు.
 “చూడు, జాన్! నేను కథలు చదవను.
 అందువల్ల రచనలు చేసేవాళ్ళ మీద
 నా కోపం ప్రత్యేక దృష్టి లేదు. ఇక పోతే
 నేను పెళ్ళి చేసుకో చలుచుకోలేను.”

అందువల్ల ఆడవాళ్ళ మీద కోరిక, అలాంటి దృష్టి లేవు."

"అందం మానీ ఆనందించడానికే!"

"ఆ వనదో మువ్వకడివి మేము స్నానంగా! నన్నెందుకు వేపుకుంటింటావు?"

"నువ్వో రాయివి, బ్రదర్! ఎవరో ఆడది ఏదో..."

"జాన్! అన్నాను కోపంగా. "సిరి, గురూ!"

భానుమతిమాత్రం ఏం చేసింది? ఆమెకే కానవిన జీవితం ఆమె ఎన్నుకుంది. అది హాసం చెబుతూ ఏలా అవుతుంది? ఆశలు పెంచుకోవడం, అతిగా ఉపాసించుకోవడం, దెబ్బతినడం మనవాడికి నూనూరేగా! చరిత్రలో ప్రేమి అనేవాళ్ళు తెలికే తీసి చూస్తే, ప్రతి మనవాడూ ఎంత సిద్ధులైతే తెలుస్తుంది. అందులో నేనొకడివి. భానుమతి స్టైలిష్గా చెప్పింది 'సిరి!' అని. ఆమె తప్పు ఏముంది?

కానీ .. కానీ, ఆమె నన్ను కొన్నేళ్ళు నమ్మించింది. నా జీవితంలో భానుమతిగా ఇంకో స్త్రీని నేను ఉపాసించేంతగా నా ఆలోచనలని ప్రభావం చేసింది భానుమతి. అంత ఉపాసించుకుని, అంతగా కావాలనుకుని, ఒక్కసారిగా అప్పు తెచ్చుకుని ఆలోచనా మార్పిడి చేస్తూ కాలం గడిచింది ఎంత కష్టాలతోనో చెబుతుంది.

భానుమతి అప్పుయ్య నాకు కైట్ కాలేజీలో క్లాసుమేటు. తీరిక దొరికింపు దర్శనా వాళ్ళింటికి వెళ్ళేవాడివి. అలా అయింది భానుమతిని విరిచయం. భానుమతి, ఆమె అన్నయ్య కేసర్, వాళ్ళమ్మ గారు, నాన్నగారు, భానుమతి చెల్లాయిలు— వాళ్ళంతా ఒక విడదీయరాని బంధమైపోతారని అనుకున్నాను. అందుకు వాళ్ళ ప్రోత్సహించారు. ఒక్క రోజు అక్కడికి వెళ్ళకపోతే, ఏ ఒక్క సినిమాకైనా వాళ్ళింట్లో తిరియకుండాపోతే ఎంతో కోపించుకునేవాళ్ళు. వెళ్ళివు గురించి, కుర్చాని గురించి, ప్రేమగురించి, సినిమా గురించి ప్రతి రోజూ ఓ గంటపేపు చర్చ బయటపెంది. భాను వాళ్ళగారు వాలో రాజకీయాలు మాట్లాడేవారు. అదివారాలు, వెంట్రులు అక్కడే భోజనం. అది నా ఇళ్ళే అయిపోయింది భాను వాడే అవుతుందిని ఎంతో ఆశపడ్డాను. భాను ఎంతో ప్రోత్సహించింది.

"ఇంట్లో ఎప్పుకోకపోతే?"

"ఎందుకు ఎప్పుకో? నాన్నగారికి మేం పే స్రాణం. నా మాట కాదవరు."

"పూజాకే ఏదో కారణం వల్ల ఎప్పుకో రుకుకో."

"ఎందు కంత విరాళం? వాళ్ళు ఎప్పుకోక పోయినా వెళ్ళి బయటకుంది!"

"భాను! మనం రిజర్వర్స్ మారేజీ చేసుకుంటాం అంతగా అయితే! వరేదా?"

"ఉహ!" తం ఉసింది. నంతవంతో ఉసిపోయాను. ఎప్పుమాలో ఇలాగే అప్పుకుంది. ఎప్పు సినిమాలో వచ్చింది.

ఎప్పుసార్లో ఇద్దరమే వాకిలోకి వెళ్ళాం. మా ఇద్దరినీ ఒకటి చెయ్యాలన్న ఆలోచన వాళ్ళ అమ్మ వాళ్ళకి కూడా ఉంది నాకు తినును, అందుకే వాళ్ళు అభ్యంతరం పెట్టేవాళ్ళు కాదని తినును.

నాకు ట్రాన్స్ఫర్ అయింది ఇంకో ఉసికి, దూరంగా. తప్పదనిగా వెళ్ళాలి. తప్పదయ్యాను. భాను రోజు కొత్తగా వచ్చినా మా జీవితం మారలేదు. ఎవరూలు వచ్చి తిను మేము తప్పితే ఇంకేమీ లేదు. ఏ రోజుకైనా భాను సాది. ఉత్తరాలు వ్రాశాను, ఒకటి గెండు మాళ్ళు, భాను వాళ్ళకూలే చేరింది. ఒక్క వెంపళ్ళుంటే జీవించింది. ఎప్పుకో ఒకటి తిను మాళ్ళు వెరదా ముకుని మానేశాను. వెంట ఏం ఉ గుంటుంది? అక్కడే దిగా. ఏమును పెంటారు? భానుకోసం ఎప్పుడూ, కమ్మర్చి వడే వెండు అనుకుంటారేదా? వెళ్ళకపోతే రాన బాధపడుతుంటేదా? బాధకు బాధపడుతుంది? భాను చెప్పింది కాదు. ప్రపంచం తెలివీ యువతి. కొన్నాళ్ళలో ఇక్కడంగా ఒకటి కాలో తున్నప్పుడు మర్య మర్యలో తున్నామే మేము వెళ్ళడం ఆమెకే కాస్త అంతా ఎంకా ఉండదా? కలిసి పోతే తినును కుండామని ఎప్పుప్పుడు తున్నామి ఒక సిరి. "నేనే ఎప్పుప్పుడు నా పోలోక

వెళ్ళు?" అన్నది అలాంటి భానుకి మేము వెళ్ళడం మర్య మర్య అ ఇంటిలో నాకు ఎంత యెప్పు కన్నా, వాళ్ళు ఏమీ అనుకోకుండా చేరే

ఉరు ముడి ఏ ఏ తేకుండా అదేమిగా వెళ్ళి వాళ్ళింట్లో ఉండుం, భానులో యెప్పుగా మాట్లాడుటం — ఇదంతా ఇంటి వెంటనే అంటుంది

ఒక్క వెం. త్వరం తరవాత స్నేహితుడి వెళ్ళి అని తర్వాత అక్కడికి. భాను ఇంటికి వెళ్ళి అక్కడ రెండు రోజులు ఉన్నాను. ఈ మాకు ఏదో ఒకటి తేల్చి యా. తప్పదు. కానీ, ఒక్క వెంపళ్ళుంటే నా ఆలోచనల్ని మార్చుకోకుండా భాను ఆలోచనల్ని జీవితం వల్ల ఆమె మేము కమ్మర్చి అమ్మ పాళ్ళింట్లో ఉండి

"వెళ్ళి తిను. ఇళ్ళి లేదు. ఈ ఏకాంతం ఎప్పు మాట్లాడికి వచ్చాను" అన్నాను. భాను అంటుందిగా కుమించగానే.

"నేనే ఎప్పుకో వచ్చి పోయాను!" అన్నది భానుకి.

ఇట్లాంటి సందర్భాలలో ఏం మాట్లాడాలో, ఏలా ఉండాలో కూడా నాకు తెలియదు.

"నా జీవితంలో భాను ఎప్పుడో వచ్చిపోయింది. ఇక నీం మాట్లాడుకో!" అన్నది మళ్ళీ.

"అదికాదు, భాను. నువ్వేదో ఉపాసించు కుని మాట్లాడితే ఎన్నో ఇచ్చాళ్ళా నే వెండుకు రాతం గి ..."

భాను రోజుకి వెళ్ళిపోయింది నా మాట మెయించుకోకుండా.

నేను ఏదొక్కటివై పోయాను. తరవాత ఎప్పు రెండు రోజులా

భానుమతి నాకు ఏ అవకాశం ఇచ్చలేదు మాట్లాడటానికి.

ఉసికి వెళ్ళిన తరవాత వాళ్ళు వచ్చి గారికి ఉత్తరం వ్రాశాను — భాను, నేను వెళ్ళి మేముకుండామని నిర్ణయించుకున్నట్లు, రయమే అప్పు కుని ఆశీర్వాదించమని.

భానుమతికి మేము కావాలి, త్వరలో మేము ఒకటి కావాలి. అందుకే అలా ప్రసరించిన యుకున్నాను. అప్పుడు మేము చేసింది ఎంత తప్పో ఇప్పుడు అర్థం అవుతుంది. ఇచ్చాళ్ళా మేమా వెళ్ళక, ఉత్తరాలూ వ్రాయక — అంతా నమ్మించి నేను మోసగాడినని, ఉత్త కమ్మర్చి అనుకుని ఉంటుంది. అలా ఆమె అనుకోవడంలో అర్థం ఉంది.

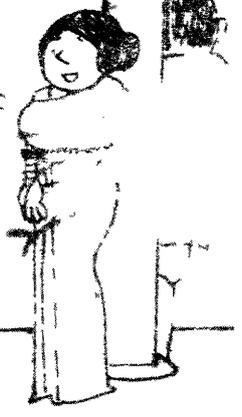
భాను వెళ్ళినాకు ఉత్తరం వ్రాశాను. "నువ్వు వ్రాసిన ఉత్తరం చూసి నాకు ఆశ్చర్యం చేసింది. ఎందుకంటే నువ్వు, అమ్మాయి అ అభిప్రాయాన్ని మార్చుకున్నారేమో అని నే ననుకున్నాను. అమ్మాయిని ఏ కిచ్చాలన్న ఆలోచన నా వెళ్ళిపోయిందో ఉంది. అందుకు నా అర్థం కూడా అప్పుడే తెలిసింది. కానీ, అమ్మాయి అప్పుకోవడం లేదు. అమ్మాయి అప్పు కుంటే ఇంక మాకేం అభ్యంతరం? ఏమీ అవకాశం కోరడమే మా అంతు."

అయిన ఉత్తరం చూసి అభిప్రాయం చెబయాను.

భాను అప్పుకోవడం లేదా? మరునాడే మళ్ళీ అక్కడికి బయలుదేరాను.

"నువ్వు ఎప్పుడని ఉపాసించా!" అన్నారు భాను వాళ్ళగారు, ఆమె అప్పుయ్య. భాను నమ్మి మానీ చెప్పింది.

మూడు సోపానాలు -- మళ్ళీ ఓటావద్దకి మళ్ళీ లింగులు, బంద్రవారాల కట్టు డ్రెస్ లు! ఆ ఎదురింకే కోడలతో నవరత్నాల నేకతన పాళ్ళ గాళ్ళుటా నాంబూకాని స్టైల్ లు అనే రత్నాల సుద్దులు

రాగల బంద్ర

లోకనాథులు చేస్తాడని "అమ్మాయిలో కావాలి ఉంటే పెళ్ళయితే మాట్లాడు" అన్నారు ఆయన.

"భామా! ఏలో మాట్లాడాలి!"

గదిలో ఇంకెవ్వరూ లేరు. ఆ అవకాశం వాళ్ళే కల్పించారుగావును.

"చెప్పా! ఏమిటి?"

"మన పెళ్ళి విషయం."

భామ చాలాసేపు మౌనంగా ఉండిపోయింది.

"చెప్పా, భామా! నీ కష్టంలేదా?"

"మనం టే నాకు చాలా ఇష్టమే. కాని ..."

"మరి ఏమిటి నీ అభ్యంతరం?"

ఒక క్షణం ఊరుకుని అన్నది:

"రాజా! నన్ను ఓ వెళ్ళిపోయింది భావించగానూ ఇంక మీరంటే!"

పాతాళదశైలీయ్యాను.

ఒక్క నిమిషం తరవాత మాట్లాడ గలిగాను కోపంతో.

"ఇదేం కథ అనుకున్నావా! ఏమీ అనుకున్నావా!"

భామ మాట్లాడలేదు.

"భామా, ప్లీజ్! మనం నుండి ఇలా మారిపోయావు!"

"మేనా? ఏం లేదా!"

"నువ్వు మాట్లాడలేదా?"

"అవును ఒక్కసారి! ఇప్పుడు అలాటి దృష్టి లేదు!"

"ఎందుకు?"

భామ మాట్లాడలేదు.

"ఎందుకే చెప్పి రివాలి. నాకు కారణం కావాలి, భామా. కారణం తెలిస్తే నా కోరికలు తెలుస్తాయి ఉంటుంది. వేమో తప్పు చేశాను, చెప్పు? కావాలంటే ఉప్పు. అంతే కాని, జీవితాన్నే కాదు ఇంక పెద్ద కష్టం చేస్తా, భామా!" నా గొంతు బోయిపోయింది.

భామ కళ్ళలో నీళ్ళు.

"ఎందుకే నాకే తెలియదు, రాజా! ఎందుకే అదంతా చిన్న వాటి అక్కడ మాట్లాడమని అనిపిస్తోంది. అందులో ఏం లేదు. అంతకుంటే ఏమిట్లు రద్దగా ఉపాసించలేకుండా ఉన్నాను."

"అంతేనా, భామా! కొన్నాళ్ళు అలా ..."

"వద్దు, రాజా! నువ్వు పెళ్ళి చేసుకో. నా అంత వంచల మనస్కురాలితో మనం మనదలావు?"

"నువ్వు ఇంత ఫిక్స్ మైండ్ అనుకోలేదు. కాని, ఓ నెల రోజుల రోమం నీ మనస్సు మారితే తెలియజెయ్య. నేను సిద్ధమే. కాని ఆ తరవాత... దేని క్షేమా ఓ రిమిట్ ఉంటుంది!" అన్నాను.

ఆ ఊరి నుంచి వచ్చేవాడు అరువైవ గుండెతో.

నెల ... రెండు నెలలు ... మూడు నెలలు ... నాలుగు ... భామ మిద కొరికల్ని క్రుంచుకుని ఆలోచనా విధానాన్ని మార్చుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. అడదంటే అసహ్యం, ఓ విధమైన నిర్లక్ష్యం. ఈ బంధాలు, కోరికలు — అంతా మోసం. ఇదంతా ఏమీ లేని ఒక నిర్లక్ష్యం జీవితం.

ఏక్కడో తిడదం, హ్యూడ్ రూముకి రావడం, అసీను, విద్ర — మున్ను రాయిలా తయారు కావడానికి వాకు నేనే శిక్షణ ఇచ్చుకున్నాను. నా లోప అర్థం, పెంట్ మెంట్లు 'డ్రై అట్' అయిపోయింది.

తప్పదు. ఈ ప్రేమ అనే వాటితో నా రోజు బహుశా, ఒక తెలివితేలి బహుశా పాత తరం, మున్ను మనం

వక్క ఇంట్లో కొడిగ వంతు మూగి ఉన్నాడు. జాన్ వాస్తూ, బిబి. చూసి మౌనమి.

మగుట తల్లి-ముసలితల్లి పోయిందట. "ఏనా! ఇంక అప్పు చదివే తప్ప అనే కెవ్వరూ లేరు!" అన్నాడు జాన్.

జాన్ ఈ మాట వాలో ఎందుకు చెప్పాలో ఎంత ఆలోచించినా అర్థం కాలేదు. ఈ ప్రపంచంలో ఎందరో అభాగ్యులు, దిక్కులేదాళ్ళు ఉన్నారు. జాలివారంటే అలాంటివాళ్ళు ఎందరి కోసమో జాలివడవచ్చు. కాని, ఒక ఆడ పిల్ల ఒంటరిదైతే ఈ లోకం లేచిపో

సానుభూతి కురిపిస్తుంది. ఇదే మాట జాన్ లో అన్నాను.

జాన్ వచ్చి, "నేనూ అలాంటి కోమలు చెందినవాడిను అనుకుంటూనా, (బదర్! నాకు నిజంగానే బాధ అనిపించి అలా

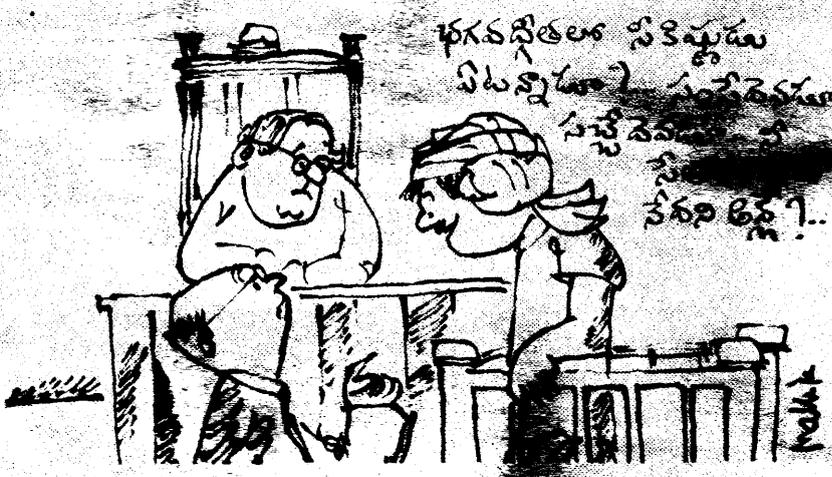
ఉంది, బదర్! లేకపోతే ఈ మనస్సులూ ఒకటి మనిషికి ఎందుకు దెవం కావాలి?" అన్నాడు జాన్.

అయితే, ఇన్నాళ్ళు నా అభిప్రాయాలు, నా విచలనాది జీవితం, కొత్త ప్రపంచం-ఇప్పుడు ఆత్మవంచనా?

ఎప్పుడో చదివాను రాకెట్ నవం ఒకటి. ముప్పి ఒక 'మిస్ట్రీక్ ఆఫ్ ది క్రియేషన్!' అంటూ రాయన. ఆ అభిప్రాయం ఎంతవరకు సబబై నది? ఎప్పుడో నచ్చిపోయే మనిషికి ఈ బంధాలు ఎందుకు?

"అట్లా అయితే ఆత్మహత్య చేసుకోవచ్చుగా! ఎప్పుడో చచ్చిపోతావని తెలిసి ఈ ఉద్యోగం చెయ్యడం దేనికి? అవలు బ్రతకడం దేనికి?" అన్నాడు జాన్.

ఇదమిత్రమని తెలియని ఈ మిమాంసకి అంతం లేదు.

భగవద్గీతల సోకెళ్ళుడు ఏటన్నోడూనే సంతోషంగా ఉన్నాడని తెలుసుకోవాలి. నేనని అన్నా...

ఎలా తయారుచేస్తే అలా తయారు చేయాలి.

రెండేళ్ళు గడిచిపోయేటప్పుటికి నాలో పెరికినా ఏక్కడో కుప్పించి పెంట్ మెంట్లు — అడదంటే నిర్లక్ష్యం, పెళ్ళంటే అసహ్యం, పెళ్ళాంకోసం ఏదీ వాళ్ళు, పెళ్ళిని గొం పెట్టేవాళ్ళు, ప్రేమని తలుచుకుని మురిచిపోయేవాళ్ళు — ఏళ్ళందరూ నంపు గ్రహాలు. ఈ మార్గపు ఆలోచనలు, ఫోలివ్ పెంట్ మెంట్లు, బంధాలులేని, నిర్లక్ష్యం జీవితం విడిచి — ఓ కొత్త ప్రపంచం సృష్టించబడాలి. ఈ మనుషుల మిద వాకు సానుభూతి లేదు. ఎందుకు (అత కాలి? ఎవరికోసమో ఏడుస్తూ, ఎవరి కోసమో సంపాదించుట బ్రతకేవేదేనో!

ఒక రోజు ప్రాద్దువు లేచేసేటికి అన్నాను. వక్క ఇంట్లోనే ఉన్నాం. ఒక పారి చెల్లిరా. బాగుండదు!" అన్నాడు.

అయిష్టంగానే చెల్లి కొంతసేపు ఉండి వచ్చేవాడు. మనస్సులా వెంటనే పోయింది. దుఃఖం మూర్ఛించిన బుల్లన్న మగదా, ఆ కళ్ళలో తెలు తెలుగా కుప్పించిన ఆ కన్నీళ్ళు — కొన్ని రోజులు నా కళ్ళ నుండి కుప్పించిన బుల్లందే. ఈ బంధాలు కాళ్ళకూ, అకాళ్ళకూ అనేది తరతరాలుగా ఎంత మందిని చేరించిన ప్రశ్న. మనిషి (బ్రతుకు అకాళ్ళతం. కాని, పెంతుకున్న అనుబంధాలు, తల్లి బిడ్డా, భార్య భర్త — అవన్నీ కూడా వ్యుత్కృపుతో అంతమై పోతే ఇంక ఇంత లాభత్రయం ఎందుకు?

"అలా ఒకళ్ళకోసం బాధపడటంలో, ఒకళ్ళకోసం (బ్రతకటంలో ఒక సంకల్పం

ఒక నెల రోజుల తరవాత జాన్ నా కోరిక మూసింది చదువు ముగించి. అది సుఖం వ్రాసిన కథ. ఒక అతడి మోసం చేసిందనుకుని జీవితాన్ని ఒంటరిగా గడిచి, నా కంటే అడకు ప్రేమ కుదు లేదనుకుని అత్త వంచన మోసం వాడు ఒక పెద్ద పూల్ అని వ్రాసింది అందులో. ప్రేమలో ఒకళ్ళు ఒకళ్ళు మోసం చెయ్యడం అంటూ లేదే, అదంతా మన ఆలోచనలోనే బంపీనత అని ఇంకా ఏదేదో వ్రాసింది. అయితే, నేనూ అత్త వంచన చేసుకుని బ్రతుకు తున్నానా? సుఖానికి జీవితం ఏం తెలుసు? ఎన్ని అనుభవాల్ని రీపెట్టి చేసి ఇలా వ్రాసిందని? నా కెందుకో అలోచించిన కొద్దీ ఇది కేవలం ఉపాసనమేనని, అంతకుంటే విలువైనదేదీ ఈ కథలో లేదని అనిపించింది.

అనుబంధాలు, తల్లి బిడ్డా, భార్య భర్త — అవన్నీ కూడా వ్యుత్కృపుతో అంతమై పోతే ఇంక ఇంత లాభత్రయం ఎందుకు?

"అలా ఒకళ్ళకోసం బాధపడటంలో, ఒకళ్ళకోసం (బ్రతకటంలో ఒక సంకల్పం

అనుబంధాలు, తల్లి బిడ్డా, భార్య భర్త — అవన్నీ కూడా వ్యుత్కృపుతో అంతమై పోతే ఇంక ఇంత లాభత్రయం ఎందుకు?

"అలా ఒకళ్ళకోసం బాధపడటంలో, ఒకళ్ళకోసం (బ్రతకటంలో ఒక సంకల్పం

అనుబంధాలు, తల్లి బిడ్డా, భార్య భర్త — అవన్నీ కూడా వ్యుత్కృపుతో అంతమై పోతే ఇంక ఇంత లాభత్రయం ఎందుకు?

"అలా ఒకళ్ళకోసం బాధపడటంలో, ఒకళ్ళకోసం (బ్రతకటంలో ఒక సంకల్పం

అనుబంధాలు, తల్లి బిడ్డా, భార్య భర్త — అవన్నీ కూడా వ్యుత్కృపుతో అంతమై పోతే ఇంక ఇంత లాభత్రయం ఎందుకు?

"అలా ఒకళ్ళకోసం బాధపడటంలో, ఒకళ్ళకోసం (బ్రతకటంలో ఒక సంకల్పం

అనుబంధాలు, తల్లి బిడ్డా, భార్య భర్త — అవన్నీ కూడా వ్యుత్కృపుతో అంతమై పోతే ఇంక ఇంత లాభత్రయం ఎందుకు?

మరుసటి రోజు బమ్మ స్ట్రెయిట్ ముగిసా కుప్పించింది. నా ఆలోచనలను దామరకావడం నా కిష్టం లేదు.

“మీ కథ ‘మోసం’ చదివాను!” అన్నాను ఉప్పలబుంది.

ముగిసా తత్పరమైతే చూసింది నా వైపు.

“కళ అనేది డబ్బుకోసం లేక కేవలం కళకోసం మాత్రమే కాదు. ప్రజా జీవనానికి, మనుషుల ఆలోచనలలోని వైతన్యాలకు దగ్గరగా లేని సాహిత్యం ఉంటున్నాకే పనికివస్తుంది. జీవితం ఉపాగానం కాదు” అన్నాను. నా గొంతులో కఠినతనం వాకే ఆశ్చర్య మనిపించింది.

ముగిసా ఏం అనుకుందో, ఏ మనోలనుకుందో నాకు అనవసరం. బమ్మ ఎక్కాను, ఆమె సమాధానంకోసం చూడకుండా.

నేను తప్పు చేశావా? ఇంకొంచెం మృదువుగా మాట్లాడవలసింది. కానీ, నాకు తెలిసింది ఇలాగే మాట్లాడటం.

ఇంకో రెండు రోజుల తర్వాత రాత్రి ఎవరో తలుపు తడుతూంటే, నిద్ర లేచి వెళ్ళి తలుపు తీశాను. జాన్ సెకండ్ షో సినిమాకి వెళ్ళాడు. నాకు వచ్చి ఉంటా డుకున్నాను. తలుపు తెరిచి చూస్తే ఎదురుగా ముగిసా. అదిరిపోయాను. టైమ్ చూస్తే వస్తాననుకున్నది అయింది రాత్రి.

“క్షమించాలి — ఇంటి వెనక వైపు ఏదో కబ్బం అవుతోంది. నాకు భయంగా ఉంది. అప్పుయ్య, నదిర ఉంట్లో లేదు. (ప్రాద్దుష్ట పర్తియ్య మీరు వచ్చి కొంచెం చూడాలి!” అన్న దామె.

“ఏ ఏర్లో, ఎరికో అయి ఉంటుంది. అంత భయపడితే ఎలా?” అన్నాను కాస్త దురుసుగా.

ముగిసా కళ్ళలో భయం అలాగే కనిపించింది.

ఎవరైనా చూస్తే ఏమనుకుంటారు? ఇంకెవరూ దొరకనట్లు — నాళ్ళ ఇంటికి వచ్చగా అనుకుని నే నువ్వు వాటా మాత్రమే ఉంది.

వెళ్ళి చూశాను. ఏమీ లేదు. అవసరంగా భయపడింది. నేను మెక్కి వస్తుంటే — “మీ నిద్ర పాడు చేశాను. అయ్యావ్ సారీ!” అన్నది.

నేను మెక్కి తిరిగి ఆమె వైపు చూశాను. నా వైపు బెదురుగా చూస్తున్నది. నాకు నవ్వు వచ్చింది. ప్రమాద రచయిత్ర ముగిసా ఇంత బేలా! అని పించింది.

“మొన్న నేను కొంచెం దురుసుగా మాట్లాడాను. మీరే నవ్వు క్షమించాలి.

నేను మాట్లాడే తత్వమే అంత అన్నాను.

“అలా మాట్లాడే వాళ్ళంటే నాకు ఎంతో ఇష్టం!” అన్నది ముగిసా.

ఆశ్చర్యంగా చూశాను. ఆమె మరో వైపు తిరిగి, “గుడ్ నైట్!” అన్నది.

రూముకి వచ్చి పడుకున్నాను కానీ, ఎంతవేరటికీ నిద్ర వట్టలేదు.

ఆమె మాటలకి అర్థం? ఆమె నమ్మ ప్రేమిస్తూందా? అంటే నేను మళ్ళీ గోతిలో పడి పూర్ కావడాకి సిద్ధంగా ఉన్నానా! ఏలేదు. ఈ మారు నా పాత్ర బహుశా పాత్ర ఎంతయ్యా తమూ కాదు; కానివ్వను.

పెళ్ళయిన తరువాత అడిగాను ముగిసా — “అలా అక్కర్లే అనే తప్ప మిట్టమక్కల ఎవ్వరూ లేరా అలా ఎందుకొచ్చావు?” అని.

“మమ్మల్ని చూడాలింది. నిద్ర రాలేదు. అందుకే అలా దై య్యం చేశాను!” అన్నది, నా బాట్టు మెల్లగా పీటతూ.

అందుకే అడవి నాకు ఈ రోజుకి అర్థం కాలేదు. ప్రవేశాన్ని ఎదిరించాలి దై య్యం ఒక వైపు, చిన్న తాకిడికి కూడా తట్టుకోలేని బేంతుం ఒక వైపు — స్త్రీకి ఎన్ని వ్యధాపాలు?

జాన్ ముగిసా అప్పుయ్యతో స్నేహం చేశాడు. అప్పుడూ అప్పుడూ వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళి కూర్చుంటున్నాడు. ఎందుకో ఇది ఎహించలేకుండా ఉన్నాను. అంటే, వాలో అమాయ బయటాదరిం దన్న మాట. నా కెందుకు అయ్యా? లే! ఎవ రెట్లా చేతే నాకు? మేమీ ఈ అన్ని భావాలకి అతీతంగా (అతీతం అంటే. మళ్ళీ నాలుగై దుపొద్దు మాతాను ముగిసా). నమ్మ చూపిస్తూ వలక రింపుగా చిరునవ్వు వచ్చేది. అమి అప్పుత పొందర్యవతి. అందులో పందేహం లేదు. కానీ, ఆ అందం, పొకుమార్తం మోస పొయి నరికిపోయాడు. జాన్ ని మంద లించాను.

జాన్ నవ్వి, “యెయిల్ అండ్ ఏ, బ్రదర్!” అన్నాడు.

ఒక రోజు నేను వెళుతుండగా ముగిసా అప్పుయ్య నమ్మ పీరివాడు. తోపిటికి వెళ్ళ గానే, “కూర్చోండి” అన్నాడు.

“మీ చేరు?” అడిగాడు.

నేను తోలోపలే అక్కర్లేపోతూ చెప్పాను.

“మీ తలిదండ్రులు ...”

“ఎవ్వరూ లేరు. నాన్న చిన్నప్పుడే పోయారు. అమ్మ నేను ఏవ్. ఎవ్. ఎవ్. పి. చదువుతున్న రోజులలో పోయింది” అన్నాను.

“అయో పాటి” అని ఒక క్షణం మానం మించాడు అయ్య.

“ఇంకెవరూ లేరా?” అని అడిగాడు.

“ఒక మామయ్య ఉన్నారు, ఎక్కడో”

ఇంతలో కాస్త వచ్చింది రోపరిమంచి.

“కవిడ వా భార్య” అన్నాడు

అయన, ఆమెను చూపించి.

లేచి నమస్కరించాను.

పిల్లలు

భటు - యమునాబామ్మ (వెల్లూరు)

టిల్లిలో. అంతగా కాంటాక్ట్ చేశా” అన్నాను.

“నా కిం?”

మృత్యు జుట్టి ఎందుకు అడుగు లున్నాడ అనుకుంటూ.

“కూర్చోండి! మీతో ఒక ముఖ విషయం మాట్లాడాలి” అన్నాడు

అయన.

“దేవునివలె చెప్పండి?” “మీ వెళ్ళి గురింది.”

నాకు ఏం మాట్లాడారో అర్థం కాలేదు.

“మీరు ఒప్పుకుంటే సుగుణి మీ కిచ్చి...”

బొమ్మలాగా కూర్చుండిపోయాను ఒక్క నిమిషం.

“మీ అభిప్రాయం చెప్పండి.”

“క్షమించండి. నాకు పెళ్ళి చేసుకోవాలన్న అభిప్రాయం లేదు.”

అయితే చెప్పి, “మీ గురించి జాన్ గారు చెప్పారు నాకు. అయినా, అంతటి ఏముంది? అలోచించుకుని చెప్పండి” అన్నాడు.

“అలోచించడంనీంది ఏముంది? నేను ఈ జీవితంలో వెళ్ళిచేసుకో దలుచుకో లేదు” అన్నాడు లేచి వెళ్ళిపోయి.

నా గురించి జాన్ ఏం చెప్పారు? అనలు సుగుణి నా కిచ్చాల్సిన అభిప్రాయం నాకు తెలియకపోయింది, నా ముందు వెనకే వెళ్ళిపోతే తెలుసుకోకుండా?

“జాన్! సుప్రసాదం చేసింది ఏమీ దాన లేదు.”

“కోపించవద్దు, బ్రదర్! నాదేం లేదు. సుగుణికి అలాంటి అభిప్రాయం కలిగిందట. ఆ తరువాత నీ గురించి చెప్పాను.”

సుగుణికి అలాంటి అభిప్రాయమా! ముగ్ధులు నన్ను కావాలనుకుంటారని ఏం చేశానో! భానుమతి ... అడవిలో నమ్మించి, మాల ఇచ్చి కూర్చోబెట్టు వద్దండి. అటువంటిది సుగుణ, అంతటి అందగలై, పెళ్ళి అర్హిణి — నాలో ఏం చూసింది? నేనేదో గొప్ప ఉద్యోగంలో ఉన్నానున్నట్లు పాఠశాలలో ఉంటుంది. అవది తనకు తానే కోరింధంలే అంతము, ఉద్యోగం తప్ప ఇంకే కారణాలు ఉంటాయి?

“బ్రదర్! చుప్చు నన్ను ఇంకా చూడాలి. తిట్టినా తరవాతేదు. నేను ఏం చెప్పాలో అది చెప్పి రీతానుకో అన్నాడు జాన్.”

“ఏమిట్రా?” అన్నాను చిరాకుగా.

“నా మాట్లాడినవి. భానుమతి ఏమి యంలో సుప్రసాదం పాఠశాలవేమా? అట్టి నిజంగా చిన్నప్పటి ఆకర్షణలన్న ఇంకేం కారణం? ఒకసారి అలోచించు.”

“అది ఏదైనా ఇప్పుడు అనుకుని ఏం లాభం — గతం మరిచిపోవడం తప్ప?”

“అదే నేనూ అంటున్నాను. సుప్రసాదం ఏకైకం మరిచిపోయావు — మరిచిపోయానని అనుకోవడం తప్పితే? సుప్రసాదం నిజంగా గతం మరిచిపోతే సుగుణి ఒప్పుకో. అమెని చేసుకుంటే సుప్రసాదం నిజంగా ఈ ప్రపంచంలో అందరికీంట్లు అర్హమవుతుంది. భానుమతికి? అమె

చాయిగా పెళ్ళి చేసుకున్నావు అంతా మరిచిపోయి ఉంటుంది.”

“జాన్!” అన్నాను.

“సారీ, బ్రదర్!”

చాలాసేపు చింతించా ఉన్నాను. వాడి కేండు కింత తాపత్రయం? అదే అడిగాను.

“స్నేహం! స్నేహం! సుప్రసాదం నాకు ఇష్టం. చుప్చు సుప్రసాదం. జీవితాన్ని ఏదారిలాగా చేసుకోకూడదు. అలోచించు.”

అలోచించాను. ఒక్క రోజు కాదు; వారం రోజులు. తాళి వగలూ ఎప్పుడూ ఇదే అలోచన — ముగ్ధుల కళ్ళు, అస్పృశ రూపం నా ముఖం నా సమాధారం కోసం.

సుప్రసాదం ఏదే అయ్యేవాడే. వాళ్ళు అలోచన తరువాత ముగుణి అస్పృశ్యులై వెళ్ళి పోయారు.

“సుగుణ గారితో మాట్లాడటానికి అనుమతి ఇస్తారా?” అని అడిగాను.

“ఒ నో! తప్పకుండా. నేనే చెప్పడా మనుకున్నాను.”

సుగుణ ఎదురుగా వచ్చిన తరువాత ఏం మాట్లాడారో అర్థం కాలేదు.

అమెకేసి చూశాను. ఆ ముఖం అట్టి భావాల విమిల నాకు అంటు వచ్చే లేదు. ఆఖరికి ఏలాగో గొంతు పెళ్ళియ్యకుని, “మీకు ఇష్టమేనా?” అని అడిగింది.

సమాధానం లేదు. అమె చూపు చూశాను. కళ్ళు దిండుకుని తల ఊపింది.

“చూడండి, నేను చేస్తాన్నది చాలా చిన్న ఉద్యోగం. జీతం కూడా ఏకైకం

లేదు. నాకు ఎప్పుడూ లేదు. ఇవన్నీ మీకు తెలుసుకుంటాను” అన్నాను.

సుగుణ తల ఊపింది.

“నాకు ఒక రోజు లేదు, అప్పి లేదు. పెళ్ళి అంటే ఏమీ అర్థం లేదు. నేను మీకు పూర్తిగా అర్థమై దివి. మీరు బాగా అలోచించుకోండి.

ఏళ్ళానూ జీవితాన్ని చరకం చేస్తుంది.”

సుగుణ మాట్లాడలేదు.

“నేను కేపు వస్తాను. దాగా ఆలోచించుకుని ఒక నిర్ణయం తీసుకోండి” అని చెప్పాను.

— చుప్చు చూపుతున్న రోజులు వాటింట్లోకి వెళ్ళింది. అతని అస్పృశ్యులై వెళ్ళి పోయారు.

సుగుణ తప్పకుండా మరొక మార్పు కుంటుంది. నా గురించి పూర్తిగా తెలియక లా అనుకుని ఉంటుంది.

ఇప్పుడు నన్ను చేసుకోవడానికి ఏమాత్రం ఒప్పుకోదు.

నా మరొక ఏదో బాధగా ఉంది: ఏమిటి? నె నెండుకు బాధ పడాలి? ఎవరికోసం? నా సుగుణ నన్ను తిరస్కరిస్తోంది. బాధపడుతున్నానా? అంటే సుగుణికి ఒప్పుకుంటే బాగుంటుంది.

ఎక్కడో నా మనస్సులో ఉండవచ్చు. ఇందులో నా తప్పు లేదు. నేను మళ్ళీ ఒక ఆదర్శని చేతిలో బ్రహ్మచరీ కాబోతున్నాను. అంతే. సుగుణ ఇప్పుడేదు. తన నిర్ణయం చెప్పేస్తే ఉంటుంది ఈ పాటికి ఇంట్లో.

భానుమతి నా గురించి బాగా తెలిసి

ఒప్పుకోని నమ్మించి వద్దు, సామ్యున్నట్లు సుగుణ నా గురించి తెలియక ఒప్పుకోన ఇప్పుడు తెలుసుకుని కాదంటున్నది అంతే లేదా. నేను మళ్ళీ ఒక రోజు బొమ్మలాగా ఉంటాను.

ఎందుకీ దుగులు? నాను అర్థం చేసుకో తెలుసుకోవాల్సిన ప్రయత్నం లాంటిది ఈ జీవితం. నువ్వూ తిరస్కరించాలి ఏమీ వద్దు. ఆఖరికి ఏమీ తెలియకే వెళ్ళిపోతామన్న సభ్యం వచ్చి.

ఇంకా పది రోజులు గడిచిపోయాయి అలోచనలు నన్ను ఏమీ చేయలేదు చేయలేదు. ఎక్కడికయినా వెళ్ళాల్సిన వెళదామని అనుకుంటున్నాను లేదు. నేనూ మరెవరి రోజు సుగుణ అస్పృశ్య నన్ను పిలిచి, “కుమార్తెలనీ” అన్నాడు చుప్చుకా.

“ఎందుకంటే?”

“మిమ్మల్ని తప్ప ఇంక ఎవరినీ నేనుకోసం ఇంకేం చేస్తుంది సుగుణ.”

అశ్చర్యంతో అలాగే నిలబడిపోయాను.

నెనం అనుకున్నట్లు ఏదీ జరగదని మరొకసారి అనుకున్నాంది. బాగా వదిలి పెద్ద ఉద్యోగం చెయ్యాలని కలలు కన్నాను ఒక్కప్పుడు. కాని, ఎవరి దయ తోనే ఏ. యు. సి. అలో చాలాసేపు ఉద్యోగం చేశాను. ప్రాజెక్టు కోసం కావాలన్న కోరికతో, చాలాసేపు ఏదో అలాగే నైట్ కాబేజీలో చదివాను. ఆ తరువాత జీతం పెరిగింది. భానుమతికి స్వర్గం లాంటి జీవితాన్ని ఉంటుంది కున్నాను, తీరికగా. ఇప్పుడు అలోచించి దానికే తీరిక లేకట్లుగా సుగుణతో పెళ్ళి జరిగిపోయింది. సుగుణ నా దైవం.

“సుప్రసాదం నా బ్రతుకులోకి వాడాలే నే నేమే పోయేవాడినో!” అంటాను ఇప్పుటికి, అమె ఒడిలో తల పెట్టుకుని.

“ఏమీ అయ్యేవారు కాదు. చాయిగా ఉండేవారు” అంటుంది, నా జాబ్ గట్టిగా పీడికిట్లు పెట్టుకుని.

“అమ్మ బాబోయ్! నాకు భద్రం వేస్తుంది” అంటాను కళ్ళు మూసుకుని.

“నువ్వే పిచ్చి రాజావి!” అంటుంది నా చెవిలో.

రైలు అగింది ఏదో స్టేషన్లో. అంకా హడావిడిగా పరుగెడుతున్నారు. టైమ్ చూసుకున్నాను. సాయంకాలం నాలుగున్నర. అలోచనలో పడి ఈ లోకాన్ని మరిచిపోయాను.

ఒక్కసారి కాదు — ఇలా ఎన్ని వందల సార్లు అలోచించానో?

అలోచనలో కాదు — ఇలా ఎన్ని వందల సార్లు అలోచించానో?

(తరువాతి పేజీలో)

ఇంతకీ నే నెవరిని? (48వ పేజీ తరువాయి)

సుగుణ — సుగుణ — నా జీవితాన్ని, నా ఆలోచనల్ని, సుగుణ అన్న ఒక అవంత మైన అదృశ్య రూపం కప్పేసి వచ్చాక వ్యక్తిత్వం లేని మనిషిగా తయారుచేసింది. ఇంతకన్నా నష్టనష్టం ఇంకేదీ ఉండదేమో!

“నిజం చెప్పిందా? నాలో ఏం చూసి ఒప్పుకున్నావు?” అని అడిగేవాడిని పెళ్ళయిన కొత్తల్లో.

“మీ కోపం చూసి, మీ జాబ్బు చూసి, విధిలేక ఎవరో ఒక మగవాడిని చేసుకోక తప్పదు కనుక.” ఇలా రకరకాలుగా చెప్పేది.

పెళ్ళాం పుట్టంటికి వెళ్ళిందని గోల పెట్టి వాళ్ళని అనుభవించుకునేవాడిని ఆ రోజులలో. కాని, సుగుణ నా ఆలోచనాక్రమాన్ని మరో తారీ పట్టించింది.

భార్యలో మాతృత్వం, భ్రాతృత్వం, స్నేహం... సర్వమూ ఉన్నాయని నిరూపించింది. ప్రేమను అనంతంగా, అన్ని కోణాలలోంచి నర్తననృతంలోనూ అనుభవించగలిగే ప్రేమకత్తి, వ్యక్తిత్వం ముందు మగవాడు ఎంత చిన్నవాడవు తాడో నాకు అవగాహన అయింది.

భానుమతిమీద ఇప్పుడు నాకు ఏ మాత్రం కోపం లేదు. ఆమె తనకి తన జీవితాన్ని ఎన్నుకుంది. ఆమె మోసం చేసిందని అనుకోవడం కేవలం నా బలహీనత మాత్రమే. ఇట్టా స్వేచ్ఛార్థం అనేది మనలో మిగిలి ఉన్నంతకాలం ఒకళ్ళు మనల్ని మోసం చెయ్యడం అంటూ ఏముంది?

రైలు కదిలింది. సిగరెట్లు వెలిగించి కిటికీలోంచి చూస్తూ కూర్చున్నాను ఇలాగే ఆలోచనూ.

మా పెళ్ళాం అయిందో మనల్ని నడచుస్తోంది. మిమ్మల్ని నాకు బంధువ సాహచర్యం, ప్రేమ, స్నేహం మాత్రమే మిగిలాయి భాషలు. అయిదు మనల్ని అలాగే తిడుతున్న వల్ల ఈ చిన్న ఎక్కలు తిరుగు కలిగిస్తోంది. దాన్ని నా ముందే అంటారు కాబోలెం.

సిగరెట్లు చేతులు గాలికి చెల్లా చెదురుగా వేయడం మాడ కోపగిస్తుంది దురదృష్టవశాత్తూ పరుగుడు తువ్వాయి.

నా తల్లి వార దుప్పటి వేసుకుని పడుచున్నాను. మెరుగు బెర్లలు బాళిగా ఉన్నాయి. మెరుగుదలతో ఎవరై నా రిజర్వ్ చేసి తింటారు.

దాని వ్యక్తిత్వం పట్టింది. మెలకువ వచ్చేసరికి ఇంతవేరే దంబంది. బహుశా

రాజమండ్రి దాటిపోయి ఉంటుంది. సిగరెట్లు వెలిగించి కిటికీలోంచి చూశాను. బాగా చీకటిగా ఉంది. ఎదురుగా బెర్లలో ఎవరో పడుకుని ఉన్నాడు — బెర్ల బెర్లలో ఒకతను. క్రింద బెర్లలో ఇద్దరు పిల్లలతో ఒక యువతి. మేము లేచి కూర్చున్నాము. చిన్నపిల్లలు ఏడుస్తూంటే ఆమె లేచి ఒకరూస్తున్నది. అప్పుడు చూశాను ఆమె ముఖం బాగా. నా మెదడు మొద్దుబారినట్లు అనిపించింది. ఒక్క క్షణం. ఆమె ... ఆమె ... సందేహం లేదు. ఆమె భానుమతి. ఆమె నన్ను చూసి హతాశురాలైపోయింది.

“భానుమతి!” అన్నాను అప్పట్లో.

“రాజా!” అశ్రుధారలతో చూస్తున్నది నన్ను.

“అరే! ఎక్కడకు? ఎక్కడికా? ఎక్కడుంటున్నావు?” అని అడిగింది. చెప్పాను.

“మేము విజయవాడలో ఉన్నాం. ఇప్పుడు విజయనగరం చేశారు. మా వారు క్వీట్ బాంకులో మానేశారు” అన్నది.

భానుమతికినే పరీక్షగా చూశాను. కొంచెం లావైంది. బోర్డుగా అప్పటి కంటే బాగుంది. కాని, సుగుణ అందం ముందు ...

“ఏమంటే! లేవండి” అని తట్టి పిలుస్తూంది అక్కణ్ణి.

“ఏద్రచిందా! ఎందుకు డిస్టర్బ్ చెయ్యడం?”

“అదేమిటి — నిన్ను పరిచయం చెయ్యడా!”

అతను లేచి కూర్చున్నాడు. పరిచయం చేసింది భానుమతి.

“మా అన్నయ్యకి బెర్ల ప్రాండు. మేము చెప్పిరామ్మిగా?” అన్నది.

అయిన నాలో కొంచెం సేపు మాట్లాడారు సరదాగా—అసలు విషయాలూ, ఈ బ్రాన్స్ వల్ల గొడవ గురించి.

అతను చాలా ఎత్తుగా, అందంగా ఉన్నాడు.

భానుమతి జీవితంలో గెలిచింది. తను అనుకున్నది సాధించింది. పెద్ద అసీరు, క్యారెర్లు, అంతము. కాని సుగుణ? ఆమెకి నే నేమి ఇచ్చాను, సాపం!

“మీరు అట్లా మాట్లాడితే నే నూరుకోను” అంటుంది సుగుణ.

“ఏం చేస్తా వే!”

“తన్నుతాను!” అనేది, చూపుడు వేలితో బెదిరిస్తూ.

“ఏదీ!” అని దగ్గరగా లాక్కుంటే నవ్వి, “ఇంతకంటే ఎక్కువ సంతోషాన్ని చూడాలి మేము భరించలేము” అనేది.

“మిమిటి ఆలోచిస్తున్నావు?” అన్నది భానుమతి.

“మీమీ లేదు. ఇంకా ఇచ్చేళ్ళ తరువాత మనం రైల్వే కలెక్షన్ వడం తనూ నేనూ లేదా?”

“అవును. కథలోనూ, సినిమాలోనూ జరిగినట్లుంది” అన్నది భానుమతి.

(ప్రముఖ రచయిత్రి సుగుణ నా భార్య అని చెప్పితే వాళ్ళు ఎలా ఫీట్ అవుతారు? ఒకసారి సుగుణతో వారిం చాను.

“ఈ ప్రేమించుకున్న వాళ్ళు ఎప్పుడూ రైల్వేలో కలెక్షన్ వడం కథ లో తప్పితే విజ జీవితంలో ఎప్పుడూ జరగదు.”

“ఎందుకు జరగకూడదు? సడన్ గా స్నేహితులు, పరిచయస్థులు మనకి ప్రయాణంలో, రైల్వే స్టేషన్లలో, సినిమా వాళ్ళలో కనిపించడంలా? అలాగే ఇది జరగచ్చు” అన్నది సుగుణ.

“అంతం” అన్నాను.

“మీ రో మొండి వాడన, బాబూ! సరే, అలాగే మీరే కరెక్టు.”

“అట్లా అయితే, ఆ కథలో ఆ సంఘటన మార్చు.”

“అలాగే, స్వామి! మీరు నా కథల జాబితా రాకండి. మీ రెటూర్లు పూర్తిగా ఏదీ చదవరు. ఏదో ఒకటి పట్టుకుని నన్నేడించడం మాత్రం తెలుసు!” అనేది సుగుణ కోపంగా.

సుగుణ అలా కోపగించుకుని, ఉడుక్కుంటే నా కిష్టం. అప్పుడప్పుడు కావాలని తిట్టడం, ఆమె కోపగించుకుంటే నవ్వడం చేసేవాడిని. ఒకసారి ఎప్పుడో సుగుణకి చాలా కోపం వచ్చింది, నేను ఇలాగే మొండిగా వాదిస్తుంటే. కోపం పట్టలేక “యూ ఫూల్!” అని తిట్టింది. నేను నవ్వి మరీ వాదించలేదు.

ఆ రాత్రి సుగుణ కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంది, నన్ను అలా తిట్టినందుకు.

ఆమెని దగ్గరగా తీసుకుని అన్నాను: “పిచ్చి సుగుణ! నువ్వు అన్నది కరెక్ట్ కదా? నేను మొండిగా వాదిస్తే తిట్టావు. నేను నిన్ను తిట్టినప్పుడల్లా ఇలాగే బాధ పడతానా!”

“మీరు తిట్టడం, నేను మిమ్మల్ని తిట్టడం ఒక్కటేనా?”

“ఎందుకు కాదు? నిన్ను తిట్టే అధికారం, హక్కు నీ మీద నాకేం ఉన్నాయో, అమ్మీ నీకూ నా మీద ఉన్నాయిగా?” అన్నాను.

సుగుణ మాట్లాడలేకపోతే — “ఇదేనా ప్రీ స్టాంప్ త్రవ్వం, హక్కులు అని రాస్తావు మరి?” అన్నాను.

“మంచి మొగుడిని పట్టుకుని తిడితేనే లేక పేరు పెట్టి పిలిచేస్తేనో, నేను వంట చెయ్యమని నువ్వే చెయ్యి అంటేనో వచ్చేస్తూండో ప్రీ స్టాంప్ త్రవ్వం! ఇప్పుడే మొగుడితో కలిసి బ్రతికేతే అది అత్యవసరం అవుతుంది. బయలుపడి బ్రతకలేకపోవడం లేదా బ్రతకడానికి భయపడటం అస్సాతం త్రవ్వం. కాని, ఇప్పటికే కావరంలో ఆడది బానిసత్వం చేసినా, అది అస్సాతం త్రవ్వం కాదు. ఈ స్వేచ్ఛ, వ్యక్తిత్వం అనేవి మన మొరల్ కి సంబంధించిన విషయాలు” అన్నది సుగుణ.

“అయితే, సుగుణ్, నా మీద నీకు అయిష్టం ఎప్పుడైనా ఏర్పడితే అది అత్యవసరం అనుకుని వెళ్ళిపోతావా?”

“ఓ, పిచ్చిరాజా! దీన్నే మొరల్ లేకపోవడం అంటారు.”

“అదుగో, మళ్ళా తిడుతున్నావు! పేరు పెట్టి పిలుస్తున్నావు!”

“అదీ ... మనిద్దరమే... రాత్రిళ్ళు.”

వార్తల రూ గట్టిగా నవ్వుతున్నాడు. ఉలిక్కిపెట్టాను.

“మిమిటి అంత దీర్ఘకోపం! ఇంటి మీద దిగుతా?” అని భానుమతి గట్టిగా నవ్వుతూ అంది.

సిగరెట్లు వెలిగించి, అయనకి అఫర్ చేశాను.

